

УДК 378.147.34
МРНТИ 14.25.09
DOI 10.37238/1680-0761.2023.92(4).70

Ержанова А.Е.

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Орал, Қазақстан

E-mail: yerzhanova2002@gmail.com

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ЦИФРЛЫҚ ЭТИКЕТІ ЖӘНЕ ПЕДАГОГТЫҢ ЦИФРЛЫҚ МӘДЕНИЕТІ МӘСЕЛЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУ

Аңдатпа. Қазіргі қоғам біздің өміріміздің әртүрлі салаларына енетін цифрлық технологиялардың қарқынды дамуымен бетпе-бет келеді. Мақала цифрлық ортада білім алушылардың алдында тұрған этикалық сын-қатерлерді анықтауға, сондай-ақ білім беруді цифрландыру контекстінде педагогтарды кәсіби даярлауға қойылатын қазіргі заманғы талаптарды талдауға бағытталған. Сондай-ақ, білім алушылардың оң сандық мінез-құлқын қалыптастыруға және мұғалімдер арасында сәйкес құзыреттіліктерді дамытуға әсер ететін негізгі аспектілерді талдау мен жетілдіруге арналады. Мақалада цифрлық мәдениет пен этикетті дамытуға бағытталған білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша ұсыныстар ұсынылады. Желідегі ақпаратпен өзара әрекеттесудің этикалық аспектілері, оның ішінде құпиялылық пен қауіпсіздік мәселелері қарастырылады. Нәтижелер тиімді оқыту стратегияларын әзірлеуге және білім беру мекемелерінде қауіпсіз цифрлық ортаны қамтамасыз етуге негіз бола алады.

Кілт сөздер: Цифрлық этикет; цифрлық мәдениет; білім алушылар; педагогтар; ақпараттық технологиялар; цифрландыру; білім беру.

Кіріспе

Қазіргі білім беру кеңістігінде цифрлық технологиялар оқу процестеріне барған сайын интеграциялануда. Алайда, осы өзгерістермен білім алушылардың цифрлық этикетімен және педагогтардың цифрлық мәдениетімен байланысты жаңа сын-қатерлер туындайды. Ақпараттық технологиялар өмірдің барлық салаларына еніп кетті. Білім беруді цифрландыру, тиімді цифрлық білім беру ортасын құру қазіргі білім беруді дамытуда маңызды, басым бағыттарға айналды. Ақпарат, соның ішінде оқу ақпараты да көбейіп келеді. Сондықтан үлкен көлемдегі ақпаратпен жұмыс істеу, үлкен деректер ағынын өңдеу мүмкіндігі қажет. Оқу ақпаратынан басқа, желіде іскерлік және жеке қарым-қатынастың үлкен үлесі орын алады.

Зерттеу материалдары мен әдістері

Цифрлық этикет пен цифрлық мәдениет қазіргі қоғамның маңызды аспектілері болып табылады, мұнда технология мен интернетті көбірек пайдалану біздің қарым-қатынасымызға, жұмысымызға, білімімізге және өмірдің басқа салаларына әсер етеді. Осы ұғымдарды толығырақ қарастырайық:

1. Цифрлық этикет: интернет, әлеуметтік медиа, электрондық пошта және басқа да онлайн платформаларды қоса алғанда, цифрлық кеңістіктегі мінез-құлық ережелерін білдіреді. Оған басқалардың құқықтарын құрметтеу, онлайн-бұзақылықтан аулақ болу, ақпаратты жауапкершілікпен пайдалану, құпиялылықты сақтауды жатқызуға болады.
2. Цифрлық мәдениет: цифрлық технологияларды тиімді және қауіпсіз пайдалану үшін қажетті білім, дағдылар деңгейін қамтиды. Оған медиа сауаттылық,

онлайн ақпаратқа қатысты сыни ойлау, цифрлық ортада тиімді қарым-қатынас жасай білуді жатқызуға болады.

Бұл екі аспект те қоғамның ықтимал теріс әсерлерді азайта отырып, цифрлық дәуірдің артықшылықтарын барынша пайдалану үшін маңызды. Цифрлық этикетті үйрету және сақтау, цифрлық мәдениетті дамыту үнемі дамып келе жатқан технологиялар мен өзгеріп отыратын ақпараттық ландшафт жағдайында маңызды бола түсуде.

Бүгінгі таңда білім беру контекстінде, қарқынды технологиялық өзгерістер аясында цифрлық этикет пен цифрлық мәдениет мәселелері терең зерттеу мен түсінуді қажет ететін негізгі мәселелерге айналуға. Цифрлық технологиялар білім алушылар мен педагогтардың күнделікті өміріне мықтап енді, алайда оларды тиімді пайдалану және білім беру процестеріне әсері бірқатар сын-қатерлермен қатар жүреді.

Цифрлық технологиялардың дамуы оқыту мен тәрбиелеу процестеріне айтарлықтай әсер етеді. Білім алушылар цифрлық ортадағы этикалық мінез-құлық және онлайн ресурстарды пайдалану кезінде сыни ойлауды дамыту сияқты жаңа қиындықтарға тап болады. Сонымен қатар, педагогтар цифрлық технологияларды оқу процесіне интеграциялау және қазіргі білім алушылармен тиімді өзара іс-қимыл жасау үшін қажетті құзыреттерді дамыту қажеттілігіне тап болады.

Білім беруді цифрландыру мұғалімдердің жаңа кәсіби және жеке құзыреттерін қалыптастыру, кәсіби мінез-құлық пен коммуникацияның жаңа нормалары мен ережелерін әзірлеу қажеттілігіне әкелді. Соңғы 5 жылда білім беруде болған өзгерістер қазіргі мұғалімнің кәсіби этикасын, оның кәсіби, жеке, цифрлық және жалпы мәдениетінің деңгейіне қойылатын талаптарды қайта қарау қажеттілігіне әкелді. Білім беруді цифрландыру оның барлық деңгейлерінде педагогтардың алдына цифрлық технологияларды қолдану сапасы, білім беру процесінің барлық қатысушыларымен цифрлық коммуникацияларды ұйымдастыру туралы сұрақтар қойды. Цифрлық коммуникациялар педагогикалық қызметтің ажырамас бөлігіне айналғанына және қазіргі уақытта адам өмірінің көптеген салаларында белсенді қолданылатынына қарамастан, цифрлық коммуникациялардың нормалары мен ережелеріне бірыңғай және нақты талаптар әзірленбеген.

"Цифрлық мәдениет" ұғымы ақпараттық дүниетанымды көрсететін кәсіби маманның кешенді сапасы ретінде әрекет ете отырып, үлкен практикалық бағдарға ие болды (Е. В. Гнатышева), цифрландыру процесін сыни тұрғыдан түсінудің кәсіби қабілеті жетілдірілді (М. В. Маслакова), ақпараттық технологиялардың білімі мен дағдыларын игеру дами бастады (Н.И.Гендина, Н. И. Колокова, Ю. В. Уленко, Т. А. Нестик және т. б.). Осы тұжырымдамалық өрістің тұжырымдамалары "сападан" "құзыреттілікке" дейін орналасқан. Осыған қарамастан, берілген анықтамаларда ерекшеліктің жетіспеушілігі байқалады: атаудың өзегі цифрлық динамика контекстінде орналастырылған "мәдениет" деген кең пәнаралық ұғымға айналады. Зерттеушілер А. В. Леонтьева, Н. И. Ковалева және Ф. Р. Хатит цифрлық мәдениет шегінде "сауаттылықты, құзыреттілік пен құндылықты" синтездейтін өзіндік интерпретация жасайды. Осылайша, "цифрлық мәдениет" ұғымының мазмұны келесі идеялық көзқарастарды шоғырландырады: жеке және ұжымдық жауапкершілік, мотивация, құзыреттілік, ең бастысы – жаңа шындықтың құндылық жүйесі. Дәл осы ұсыныс білім беру процесіне қатысушының дүниетанымына қажетті өзгерістер енгізуге мүмкіндік береді.

Цифрлық орта білім алушылардың цифрлық сауаттылығы мен этикетін қалыптастыруда ұйымдастырушылық рөл атқарады, сонымен бірге білім мен дағдыларды тарату және қайта тарату платформасы, цифрландырудың маңыздылығы мен құндылығы және осы процестердің үлгісі ретінде жұмыс істейді. Дәл цифрлық орта моделінде тұрақтылық пен икемділік, бейімделу мен жаңару арасындағы тепе-теңдікті "өсіп келе жатқан белгісіздік" және ақпараттық көлемнің бақылаусыз өсуі жағдайында сақтайтын

қажетті тәртіп (киберқауіпсіздік, цифрлық этика және этикет, цифрлық сауаттылық және т.б.) орын алады.

Болашақ қызметті жүзеге асыру үшін цифрландыруды және білім алушылардың білім беру ортасы туралы цифрлық жүйедегі өзіндік рөлін түсіну, яғни білім алушының цифрлық мәдениетін қалыптастыру принципті маңызға ие. Жалпы алғанда, маманның цифрлық мәдениеті деп біз жүйелілік, сыни талдау, жеке жауапкершілік, құзыреттілік, қауіпсіздік және цифрлық этика талаптарына жауап беретін ақпаратты пайдаланудың кәсіби өзін-өзі ұйымдастыруын түсінеміз.

Білім алушының цифрлық мәдениетін модельдеу кезеңінде бірінші кезектегі міндет студенттің жаңа коммуникативті ортада, жаңа талаптарға және ақпараттық кеңістіктің өзгеретін жағдайларына өзара әрекеттесуге дайындық деңгейін анықтау болып табылады. Цифрлық қабілеттерді өз бетінше жетілдіру процестерін жандандыратын болашақ мамандардың рефлексивті қызметін қадағалау қажет.

Зерттеушілер атап өткендей (Е.А. Леонова, л. с. Носова, А. А. Рузаков, Е. В. Сухорукова), цифрлық құзыреттерді оларды қолданудың күрделілік деңгейіне қарай бөлуге болады. Бірінші түрі цифрлық ортада жайлы өмір сүруді қамтамасыз етеді, ал екіншісі ондағы тиімді өзара әрекеттесуге кепілдік береді. Сонымен, құзыреттіліктің үшінші түрі сандық кеңістіктегі кәсіби мәселелерді сәтті шешуді анықтайды (жіктеу бойынша). Цифрлық мәдениетті қалыптастыру кезең-кезеңімен және тұрақты түрде жүзеге асырылатыны анық, өйткені цифрлық технологиялардың біртіндеп күрделенуі ақпараттық ресурстарды игеру мен пайдалану дағдыларын үнемі жетілдіруді талап етеді. Егер бастапқы кезеңде жалпы пайдаланушылық цифрлық дағдылармен айналысуға болатын болса, онда қашықтықтан оқытуға деген сұраныс болашақ педагогтардың кәсіби құзыреттілігіне қойылатын талаптардың ауқымын едәуір кеңейтті, яғни әрбір педагог өзінің кәсіби міндеттерін орындау үшін цифрлық мәдениетті жеткілікті дәрежеде меңгеруі тиіс. Мысалы, бейнеконференциялар өткізуде, интерактивті материалдарды әзірлеу мен іске асыруда туындайтын қажеттіліктер білім алушылардың бірлескен хатын ұйымдастыру және оқу нәтижелеріне мониторинг жүргізу дағдыларын талап етеді.

Цифрлық мәдениеттің құзыреттілігін дамыту бір оқу пәні шеңберінде жасалмайды. Жалпы мәдениет сияқты, білім, дағдылар, құндылықтар жүйесі, заттар мен құбылыстарға деген көзқарас, мінез-құлық модельдері адамның қоршаған әлемді (оның ішінде цифрлық) және белгілі бір қоғамдағы өмірді тану процесінде қалыптасады. Бұл жағдайда білім берудің міндеті-белгілі бір тұлғаның цифрлық мәдениеті дамитын жолдың негізін қалау және одан әрі түзету. Қалыптасудың әртүрлі кезеңдерінде бұл міндет әртүрлі оқу пәндерімен шешіледі. Цифрлық мәдениеттің құзыреттілігін қалыптастыру және дамыту неғұрлым күрделі және ұзақ кезең болып табылады, өйткені дәл осы жерде технологиялар зерттеу объектісі емес, белгілі бір мақсатқа жетудің құралы болып табылады және бұл пәнаралық деңгейде жақсы ашылады.

Білім алушылардың цифрлық этикеті мен педагогтың цифрлық мәдениеті мәселелерін зерттеу қазіргі заманғы білім беру контекстінде өзекті болып табылады, мұнда технологиялар шешуші рөл атқарады. Мұндай зерттеуге енгізуге болатын аспектілерге білім алушылардың цифрлық этикетін жатқызуға болады:

- Білім алушылардың онлайн мінез-құлқы: білім алушылардың цифрлық кеңістікте өзін қалай ұстайтынын талдау, соның ішінде әлеуметтік желілер, форумдар және білім беру платформалары;
- Желілік байланыс: виртуалды ортада білім алушылар бір-бірімен және оқытушылармен, соның ішінде электрондық пошталармен, талқылаулармен және ұжымдық жұмыстармен қалай әрекеттеседі;
- Оқытуда технологияны қолдану: білім алушылардың оқу процесінде цифрлық құралдарды қаншалықты тиімді пайдаланатынын бағалау.

Мұғалімнің цифрлық мәдениеті:

- Оқытушылардың технологиялық сауаттылық деңгейі: білім беру процесінде заманауи технологияларды қолдану саласындағы оқытушылардың білімі мен дағдыларын бағалау;
- Оқытуда технологияларды қолдану этикасы: деректердің құпиялылығы, киберқауіпсіздік және т. б. сияқты білім беруде технологияларды қолдануға байланысты цифрлық этика мәселелерін талдау;
- Цифрлық мәдениет бойынша оқытушыларды оқыту: оқытушылардың цифрлық мәдениетін арттыру үшін қандай білім беру бағдарламалары ұсынылатынын зерттеу.

Цифрлық этикеттің білім беру процестеріне әсері:

- Оқыту нәтижелері: оқушылардың цифрлық мінез-құлқының олардың оқу жетістіктеріне әсерін зерттеу;
- Виртуалды кеңістіктегі тұлғааралық қатынастар: сандық этикеттің студенттер мен оқытушылардың өзара әрекеттесуіне әсерін талдау;
- Білім берудегі цифрлық мәдениетті жақсарту шаралары: білім алушылар мен оқытушылар арасында цифрлық этикет пен мәдениетті жақсартудың тиімді стратегияларын дамыту бойынша ұсыныстар.

Қорытынды

Цифрлық кеңістіктегі этикалық нормалар мен мінез-құлық ережелері аудиториядағыдай қатаң. Білім беру процесі туралы барлық қатысушыларға сөйлеу мәдениетін сақтау, қорлайтын сөздер мен дерекі белгілерді қолдануға жол бермеу, қоғамдық қақтығыстардан аулақ болу ұсынылады. Сабақтағы атмосфера студенттердің ғылыми және шығармашылық әлеуетін ашуға ықпал ететіндей болуы керек. Оқытудың сапасы ғана емес, сонымен қатар қоршаған қоғамдағы білім беру ұйымының имиджі, мұғалім мамандығының беделі, білім беру процесінің барлық субъектілері арасындағы тиімді кәсіби өзара әрекеттесу сияқты маңызды аспектілер оқытушының цифрлық білім беру ортасындағы мінез-құлық моделіне байланысты. Студенттердің этикалық нормаларды сақтауы олардың зияткерлік қабілеттері мен кәсіби құзыреттілігін дамытуға ықпал ететін білім беру ортасында тиімді қарым-қатынасты жүзеге асырудың міндетті шарты болып табылады.

ӘДЕБИЕТ

- [1] Герасимова О.И. Гуманитарные исследования. Педагогика и психология. 2022. № 11. С. 17–26.
- [2] Чарушина Е.И., Герасимова О.И. Исследование цифрового этикета в деловых коммуникациях [Электронный ресурс] // Международная экономика. № 3. 2022. URL: <https://panor.ru/articles/issledovanie-tsifrovogo-etiketa-v-delovykh-kommunikatsiyakh/79193.html>.
- [3] Галкин Д.В. DigitalCulture: методологические вопросы исследования культурной динамики от цифровых автоматов до техно-био-тварей [Электронный ресурс] / Д.В. Галкин // Международный журнал исследований культуры. – 2012. – № 3. – С. 11–12. – Режим доступа: http://www.culturalresearch.ru/files/open_issues/03_2012/IJCR_03%288%29_2012.pdf.
- [4] Сергеева, И.Л. Трансформация массовой культуры в цифровой среде [Текст] / И.Л. Сергеева // Культура и цивилизация. – 2016. – Т. 6. – № 6А. – С. 55–65.
- [5] Соколова, Н.Л. Цифровая культура или культура в цифровую эпоху [Электронный ресурс] / Н.Л. Соколова // Международный журнал исследований культуры. – 2012. – № 3. – С. 6–10. – Режим доступа: http://www.culturalresearch.ru/files/open_issues/03_2012/IJCR_03%288%29_2012.pdf.

- [6] Гнатышина Е. В. Формирование цифровой культуры будущего педагога: монография / Е. В. Гнатышина. – Челябинск: Южно-Уральский государственный гуманитарно-педагогический университет, 2019. – 294 с.
- [7] Михайлова Е. Г. Формирование цифровой культуры в университете ИТМО // Теория и практика проектного образования. 2019. № 3 (11). С. 33–35.
- [8] Лукинова О. В. Цифровой этикет. Как не бесить друг друга в интернете. 240 с.
- [9] Вьюшкова Л. В., Вьюшков А. А. Теоретические и практические аспекты изучения цифрового этикета // Актуальные проблемы филологии и методики преподавания иностранных языков. 2022. № 2. С. 85-91. URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=48291696>.
- [10] Токтарова В. И., Ребко О. В. Структурно-функциональная модель развития компетенций цифровой культуры будущих педагогов // Научно-педагогическое обозрение. 2022. Вып. 6 (46). С. 18–27. <https://doi.org/10.23951/2307-6127-2022-6-18-27>.
- [11] Манжуева, О. М. К вопросу об истории возникновения информационной этики / О. М. Манжуева // Вестник Московского государственного областного университета. – 2014. – № 3. – С. 65–71.
- [12] Шляпников, В. В. Цифровые технологии и цифровая этика / В. В. Шляпников // Психолого-педагогические проблемы безопасности человека и общества. – 2021. – № 4 (53). – С. 5–9.
- [13] Ямщикова, Е. Г. Проблема формирования сетевого этикета и профессионально-этических качеств педагогов в информационной среде / Е. Г. Ямщикова // Человек и образование. – 2017. – № 1 (50). – С. 54–58.
- [14] Герман Н.Д. К вопросу о цифровой грамотности [Электронный ресурс] // Современные исследования социальных проблем. 2017. № 6-2. С. 35–38.
- [15] Шариков А.В. Концепции цифровой грамотности: российский опыт // Коммуникации. Медиа. Дизайн. 2018. Т. 3. № 3. С. 96–112.

REFERENCES

- [1] Gerasimova O.I. (2022). *Gumanitarnye issledovaniya [Humanitarian studies]. Pedagogika i psihologija - Pedagogy and psychology*, 11, 17–26 [in Russian].
- [2] Charushina E.I., & Gerasimova O.I. (2022) *Issledovanie cifrovogo etiketa v delovoy kommunikatsiyah [The study of digital etiquette in business communications]. Mezhdunarodnaya ekonomika - The international economy*, 3. Retrieved from <https://panor.ru/articles/issledovanie-tsifrovogo-etiketa-v-delovoykh-kommunikatsiyakh/79193.html> [in Russian].
- [3] Galkin D.V. (2012). *Digital Culture: metodologicheskie voprosy issledovaniya kul'turno-dinamiki ot cifrovyykh avtomatov do techno-bio-tvarej [Digital Culture: methodological issues of the study of cultural dynamics from digital automata to techno-bio-creatures]* *Mezhdunarodnyy zhurnal issledovaniy kul'tury - International Journal of Cultural Studies*, 3, 11–12. Retrieved from http://www.culturalresearch.ru/files/open_issues/03_2012/IJCR_03%288%29_2012.pdf [in Russian].
- [4] Sergeeva, I.L. (2016). *Transformatsiya massovoy kul'tury v cifrovoysrede [Transformation of mass culture in the digital environment]. Kul'tura i tsivilizatsiya - Culture and civilization*, 6, 55–65 [in Russian].
- [5] Sokolova, N.L. (2012). *Cifrovaya kul'tura i kul'tura v cifrovuyu jepohu [Digital culture or culture in the digital age]. Mezhdunarodnyy zhurnal issledovaniy kul'tury - International Journal of Cultural Studies*, 3, 6–10. Retrieved from http://www.culturalresearch.ru/files/open_issues/03_2012/IJCR_03%288%29_2012.pdf [in Russian].
- [6] Gnatyshina E. V. (2019). *Formirovaniye cifrovoy kul'tury budushhego pedagoga: monografiya [Formation of the digital culture of the future teacher: monograph]. Juzhno-*

Ural'skij gosudarstvennyj gumanitarno-pedagogičeskij universitet - South Ural State University of Humanities and Education, 294, Cheljabinsk [in Russian].

[7] Mihajlova E. G. (2019). *Formirovanie cifrovoj kul'tury v universitete ITMO [Formation of digital culture at ITMO University]. Teorija i praktika proektnogo obrazovanija* - Theory and practice of project education. 3, 33–35 [in Russian].

[8] Lukinova O. V. (2020). *Cifrovyy etiket [Digital Etiquette]. Kak ne besit' drug druga v internete* - How not to piss each other off on the Internet, 240 [in Russian].

[9] V'jushkova L. V., & V'jushkov A. A. (2022). *Teoreticheskie i prakticheskie aspekty izuchenija cifrovogo etiketa [Theoretical and practical aspects of studying digital etiquette]. Aktual'nyye problemy filologii i metody diki prepodavanija inostrannykh jazykov* - Actual problems of philology and methods of teaching foreign languages. 2, 85–91. Retrieved from <https://elibrary.ru/item.asp?id=48291696> [in Russian].

[10] Toktarova V. I., & Rebko O. V. (2022). *Strukturno-funkcional'naja model' razvitiya kompetencij cifrovoj kul'tury budushhih pedagogov [A structural and functional model for the development of digital culture competencies of future teachers]. Nauchno-pedagogičeskoe obozrenie* - Scientific and pedagogical review. 6, 18–27. Retrieved from <https://doi.org/10.23951/2307-6127-2022-6-18-27> [in Russian].

[11] Manzhueva, O. M. (2014). *K voprosu ob istorii vozniknovenija informacionnoj etiki [On the question of the history of information ethics]. Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo oblasnogo universiteta* - Bulletin of the Moscow State Regional University. 3, 65–71 [in Russian].

[12] Shljapnikov. V. V. (2021). *Cifrovyye tehnologii i cifrovaja etika [Digital technologies and digital ethics]. Psihologo-pedagogičeskie problemy bezopasnosti cheloveka i obshchestva* - Psychological and pedagogical problems of human and social security. 4 (53), 5–9 [in Russian].

[13] Jamshhikova, E. G. (2017). *Problema formirovanija setevogo etiketa i professional'no-jeticheskikh kachestv pedagogov v informacionnojsrede [The problem of formation of network etiquette and professional and ethical qualities of teachers in the information environment]. Cheloveki obrazovanie* - Man and education. 1 (50), 54–58 [in Russian].

[14] German N.D. (2017). *K voprosu o cifrovoj gramotnosti [On the issue of digital literacy]. Sovremennye issledovanija social'nykh problem* - Modern research on social problems. 6-2, 35–38 [in Russian].

[15] Sharikov A.V. (2018). *Koncepcii cifrovoj gramotnosti: rossijskij opyt [Concepts of digital literacy: Russian experience]. Kommunikacii. Media. Dizajn* - Communications. Media. Design. 3, 96–112 [in Russian].

Ержанова А.Е.

ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОБЛЕМ ЦИФРОВОГО ЭТИКЕТА ОБУЧАЮЩИХСЯ И ЦИФРОВОЙ КУЛЬТУРЫ ПЕДАГОГА

Аннотация. Современное общество сталкивается с быстрым развитием цифровых технологий, которые пронизывают различные сферы нашей жизни. Статья направлена на выявление этических вызовов, стоящих перед обучающимися в цифровой среде, а также на анализ современных требований к профессиональной подготовке педагогов в контексте цифровизации образования. Он также будет посвящен анализу и совершенствованию ключевых аспектов, влияющих на формирование положительного количественного поведения обучающихся и развитие соответствующих компетенций среди учителей. В статье предлагаются рекомендации по совершенствованию образовательных программ, направленных на развитие цифровой культуры и этикета. Рассматриваются этические аспекты взаимодействия с информацией в сети, включая вопросы конфиденциальности и

безопасности. Результаты могут стать основой для разработки эффективных стратегий обучения и обеспечения безопасной цифровой среды в образовательных учреждениях.

Ключевые слова: Цифровой этикет; цифровая культура; обучающиеся; педагоги; информационные технологии; цифровизация; образование.

Yerzhanova Almash

**THE STUDY OF THE PROBLEMS OF DIGITAL ETIQUETTE OF STUDENTS AND
THE DIGITAL CULTURE OF THE TEACHER**

Annotation. Modern society is faced with the rapid development of digital technologies that permeate various spheres of our lives. The article aims to identify the ethical challenges facing students in the digital environment, as well as to analyze modern requirements for professional training of teachers in the context of digitalization of education. It will also be devoted to the analysis and improvement of key aspects affecting the formation of positive quantitative behavior of students and the development of appropriate competencies among teachers. The article offers recommendations for improving educational programs aimed at developing digital culture and etiquette. The ethical aspects of interaction with information on the web, including privacy and security issues, are considered. The results can form the basis for developing effective learning strategies and ensuring a secure digital environment in educational institutions.

Keywords: Digital etiquette; digital culture; students; teachers; information technology; digitalization; education.